

Dr. Tomaž Vec, Pedagoška fakulteta v Ljubljani, Oddelek za socialno pedagogiko

PRIPISOVANJE IN PREVZEMANJE ODGOVORNOSTI OB MOTEČEM VEDENJU

Moteče vedenje je pereč problem šol. K boljšemu razumevanju in ustrežnejšemu ukrepanju in delovanju v primerih motečega vedenja posebej prepričljivo prispevajo raziskave in teorije, ki so povezane z dodeljevanjem in prevzemanjem odgovornosti za moteče vedenje v šoli.

Tako npr. so skladno s teorijami atribucije vzroke za tovrstno vedenje starši najpogosteje pripisujejo vrstnikom otroka in delovanju učitelja. Na drugi strani pa učitelji vzroke pripisujejo samemu otroku in njegovim staršem. Iz tega, komu se pripiše vzrok za moteče vedenje, izhaja tudi pripisovanje odgovornosti za odpravljanje takšnega vedenja. Naravnost k dodeljevanju odgovornosti drugim po navadi izhaja iz občutij nemoči, ki so skupaj s t. i. miti in napačnimi prepričanji povezani s tovrstno problematiko.

Medtem ko na podlagi številnih raziskav zaključujemo, da je dejavnikov, ki vplivajo na nastanek motečega vedenja, več, pa se pogledi na to, kdo je odgovoren za odpravo motečega vedenja razlikujejo.

Po eni od tez so za odpravo vseh neustreznih vedenj pri otrocih odgovorni odrasli oz. še natančneje: tisti odrasli, ki so v strokovnem odnosu z otrokom. Ena od osnovnih karakteristik motečega vedenja je namreč, da običajno ni moteče za tistega, ki ga izvaja, ampak za tiste, ki se z njim soočajo, torej za tiste, s katerimi je v interakciji.

Izvajalci neustreznega vedenja namreč ne čutijo potrebe po spremembi svojega vedenja – vsaj dokler se ne soočijo z negativnimi posledicami in odzivi svoje okolice. Tako pobuda za spremembo vedenja pogosto prihaja s strani njihovih vrstnikov, ki od odraslih pričakujejo hitre in učinkovite rešitve, pogosto tudi drastične.

Podobne pritiske na učitelje izvajajo tudi starši vrstniki, ravnatelji in sodelavci.

Eden ključnih izzivov pri soočanju s tako dodeljeno odgovornostjo je, kako strokovni delavec to naredi: to bistveno določa, ali bo neko okolje za otroka spodbudno ali ne.

Sliki sta s posveta Varno in spodbudno učno okolje (Brdo pri Kranju, 20. december 2017).